

Założenia 7. Programu Ramowego Badań Unii Europejskiej (2007–2013)

Maciej Podemski*

6. Program Ramowy Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji Unii Europejskiej (2003–2006) wchodzi już w końcowy etap realizacji. Od dłuższego czasu trwają dyskusje merytoryczne i programowe nad kolejnym, 7. Programem..., który zostanie uruchomiony w dniu 01.01.2007 r. i po raz pierwszy obejmie dłuższy, bo siedmioletni okres realizacji. Program ten będzie ważnym narzędziem Strategii Lizbońskiej, mającej na celu uczynienie z Europy najbardziej dynamicznej na świecie gospodarki opartej na wiedzy.

Realizacja Strategii Lizbońskiej ma się oprzeć na „trójkącie wiedzy”, składającym się z badań, edukacji i innowacji. Badania mają zwiększyć potencjał wiedzy, edukacja ma ją upowszechnić, a innowacje wprowadzać w praktykę. Nauka jest głównym instrumentem wspierającym rozwój gospodarki opartej na wiedzy i wzmacniającym jej światową konkurencyjność. Nowy, 7. Program Ramowy Badań UE będzie wdrażał politykę naukową strategii.

W celu realizacji 7. PR UE zostaną podjęte lub wzmocnione liczne inicjatywy unijne, m.in. zwiększenie wsparcia badań podstawowych, organizowanie infrastruktur badawczych, tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych, wspierających rozwój technologiczny w przemyśle, oraz konsolidacja finansów przeznaczonych na projekty współpracy międzynarodowej. Nowy program ramowy został określony czterema celami, z których każdy będzie wspierany własnym programem. Cele te zostały nazwane: Współpraca (*Cooperation*), Pomysły (*Ideas*), Ludzie (*People*) oraz Możliwości (*Capacities*). Ich realizacja umożliwi utworzenie i wzmocnienie europejskich biegunów doskonałości w wielu dziedzinach naukowych i technologicznych. Poszczególne cele obejmują następujące zadania:

□ **Współpraca.** Będzie organizowana między uniwersytetami, przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i władzami publicznymi w całej Unii Europejskiej (jak również z resztą świata). Ma ona na celu objęcie przez Unię Europejską pierwszeństwa w kluczowych obszarach nauki i technologii. Program obejmuje całą gamę działań badawczych, prowadzonych we współpracy międzynarodowej, począwszy od projektów i sieci, a skończywszy na koordynacji krajowych programów badawczych. Przewiduje się, iż połączenie wszystkich tematów w jeden program ułatwi multidyscyplinarne rozwiązywanie problemów badawczych i technologicznych. Ważną częścią tej działalności będzie

współpraca międzynarodowa UE z krajami trzecimi. W zależności od podejmowanych tematów mogą być realizowane wspólne działania z państwami lub grupami państw spoza UE.

□ **Pomysły.** Cel ten ma za zadanie pobudzić kreatywność i dążenie do doskonałości w dziedzinie badań europejskich poprzez finansowanie działań dotyczących „badań odkrywczych”, prowadzonych przez pojedyncze zespoły rywalizujące na poziomie europejskim. Aby nadać pierwszeństwo doskonałości badań i przyciągnąć najzdolniejszych, zostanie utworzona Europejska Rada ds. Badań Naukowych. Będzie ona działać niezależnie. Zarządzana będzie przez zespół składający się z wybitnych naukowców wyznaczonych przez Komisję Europejską na podstawie sugestii środowisk naukowych. Europejska Rada ds. Badań Naukowych będzie decydować o finansowaniu projektów inspirowanych przez samych naukowców ze wszystkich dziedzin naukowych i technologicznych. Projekty będą wybierane na podstawie ich naukowej wartości.

□ **Ludzie.** Zadaniem celu jest zwiększenie możliwości rozwoju kariery i mobilności naukowców Unii Europejskiej. Cel ten wzmocni istniejące działania programu *Marie Curie*.

□ **Możliwości.** Zadanie to będzie polegać na pełnym wykorzystaniu możliwości badawczych UE poprzez rozwinięte infrastruktury badawcze, współpracę regionalną i innowacyjne małe i średnie przedsiębiorstwa. Realizacja celu zapewni optymalne wykorzystanie i rozwój infrastruktur badawczych, wsparcie regionalnych zespołów badawczych, a zwłaszcza uwolnienie potencjału badawczego istniejącego w nowo przyłączonych regionach UE i regionach peryferyjnych. Ułatwi również popieranie badań na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw, zbliżenie nauki do społeczeństwa oraz opracowanie i koordynację międzynarodowej polityki w zakresie współpracy naukowej i technologicznej.

Celem 6. Programu Ramowego była pomoc w uruchomieniu Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Położono w nim nacisk na nowe instrumenty kształtujące wysiłki badawcze i zwalczające rozdrobnienie. W celu zwiększenia mas krytycznych środków i potencjału naukowego oraz uniknięcia jego rozpraszania, 6. Program Ramowy skoncentrowano na ograniczonej liczbie tematów i zagadnień.

7. Program Ramowy będzie nadal wspierał rozwój Europejskiej Przestrzeni Badawczej, będącej ośrodkiem polityki Unii Europejskiej w dziedzinie badań. Jednak szczególną uwagę zwrócono w nim na tematykę badawczą w obszarach, w których UE powinna wzmocnić i lepiej wykorzystać istniejącą wiedzę, aby objąć prowadzenie technologiczne i zwiększyć widoczność swoich wyników badawczych.

*Państwowy Instytut Geologiczny, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maciej.podemski@pgi.gov.pl

Ustalona tematyka 7. PR UE oparta jest na priorytetach 6. Programu Ramowego i odpowiada głównym dziedzinom postępu wiedzy, wykorzystującym naukowe i technologiczne możliwości UE. Odnosi się ona także do problemów społecznych, gospodarczych i przemysłowych, stojących przed UE. Do tematów objętych 6. Programem Ramowym, takich jak zdrowie, biotechnologia, technologie informacyjne, nanotechnologie, transport, energia i środowisko, w 7. PR UE dodano nowe: badania nad bezpieczeństwem i przestrzenią kosmiczną.

7. Program Ramowy UE jest skonstruowany również w taki sposób, aby lepiej zaspokajać potrzeby przemysłu. Programy o znaczeniu przemysłowym mają wykorzystać dorobek tzw. strategicznych agend badawczych, przygotowywanych przez związane z przemysłem platformy technologiczne. Te strategiczne agendy badawcze, ujmujące wyzwania badawcze o wymiarze europejskim, powinny mieć także wpływ na krajowe programy badań. Znacznie poszerzone zostaną przy tym badania prowadzone na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw. W wybranych obszarach o szczególnym znaczeniu dla UE podjęte zostaną tzw. europejskie inicjatywy przemysłowe i technologiczne. Przy tej okazji przemysł będzie zachęcany do bardziej aktywnego uczestniczenia w sieciach doskonałości oraz do współfinansowania badań.

Wspólne inicjatywy technologiczne uruchamiane będą w tematyce określonej wspólnie z przemysłem, a w szczególności z europejskimi platformami technologicznymi. Inicjatywy technologiczne mogą przybrać formę wspólnych przedsięwzięć w dziedzinach innowacyjnej medycyny, nanoelektroniki, wbudowanych systemów, aeronautyki, zarządzania ruchem lotniczym, wodoru i ogniw paliwowych oraz globalnego monitorowania dla środowiska i bezpieczeństwa. Rozważa się również podjęcie wspólnych inicjatyw w odniesieniu do odpadów nuklearnych.

W ramach 7. PR UE zostanie szerzej podjęte wspólne wdrażanie krajowych programów badań na podstawie traktatów unijnych. Z tej możliwości skorzystano do tej pory jedynie raz w celu realizacji wspólnego programu dotyczącego badań klinicznych, których celem było opracowanie szczepionek przeciw HIV, malarii i gruźlicy oraz leczenia tych chorób. Obecnie rozważa się wiele inicjatyw dotyczących takich tematów, jak metrologia, biotechnologia, nauki społeczne, lub badania dotyczące wody.

Wśród instrumentów 7. Programu Ramowego UE Komisja Europejska zamierza uruchomić także nowe, ogólnoeuropejskie infrastruktury badawcze, wspierające zarówno naukę, jak i przemysł. W tym celu zostanie wykorzystany mechanizm stosowany w ogólnoeuropejskich sieciach wdrażających prace Europejskiego Forum Strategicznego ds. Infrastruktur Badawczych.

Procedury unijne prowadzące do uruchomienia 7. PR UE wkraczają właśnie w końcowe stadium zatwierdzania. Jest to najwyższa pora, aby rozpocząć w Polsce przygotowania do wdrażania nowych instrumentów organizacyjnych i finansowych, zalecanych w założeniach 7. PR UE.

Źródła: Komisja Wspólnot Europejskich, 2005 — Komunikat Komisji „Budowa Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) wiedzy na rzecz wzrostu” z dnia 06.04.2005, COM(2005) 118 końcowy, Bruksela; Komisja Wspólnot Europejskich, 2005 — Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie 7. Programu Ramowego Wspólnoty Europejskiej Badań, Rozwoju Technologicznego i Demonstracji (2007–2013) oraz Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie 7. Programu Ramowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom) Badań Jądrowych i Działań Szkoleniowych (2007–2011), z dnia 06.04.2005 (przedstawione przez Komisję), COM(2005) 119 końcowy, 2005/0043 (COD), 2005/0044 (CNS), Bruksela.